

Jak ją rozpoznać?

Jak sobie z nią radzić ?

AGRESJA WŚRÓD MŁODZIEŻY

DEFINICJA

- ✘ Agresja (łac. aggressio – napad) jest pierwotną pozytywną siłą życiową zapewniającą organizmowi przetrwanie. Jest naturalnym stanem organizmu, który może podlegać różnym transformacjom. Przez zachowanie agresywne rozumie się zachowanie przeciw określonym osobom lub rzeczom, przynoszące formę ataku, czyli napaści fizycznej lub słownej.

FORMY ZACHOWAŃ AGRESYWNYCH:

- ✘ Agresja słowna
- ✘ Agresja fizyczna

AGRESJA SŁOWNNA

- ✘ wyśmiewanie, kpiny, złośliwe uwagi,
- ✘ odtrącanie od wspólnej czynności,
- ✘ używanie przykrych, poniżających przezwisk,
- ✘ przeklinanie,
- ✘ grożenie , straszenie,
- ✘ zachęcanie do agresji,
- ✘ przezywanie innych z użyciem wulgarnych słów
- ✘ obmawianie, plotkowanie.

AGRESJA FIZYCZNA

- ✘ poszturchiwanie,
- ✘ niszczenie rzeczy osobistych,
- ✘ wszelkie fizyczne sprawianie bólu,
- ✘ reakcje mimiczne: wykrzywanie się, przedrzeźnianie,
- ✘ posługiwanie się w toku agresji przedmiotami martwymi, rzucanie, uderzanie, kłucie.

PRZYCZYNY AGRESJI

- ✘ W literaturze naukowej nie ma zgodności na temat źródeł agresji. Może być ona:
- ✘ reakcją na frustrację,
- ✘ zachowaniem wyuczonym społecznie.
- ✘ tendencją wrodzoną.

AGRESJA JAKO CECHA WRODZONA

- ✘ Oznacza, że chodzi o instynktowną skłonność do agresji, która poszukuje ujścia. Jeżeli nastolatek podczas dojrzewania ma rozchwiany układ emocjonalny, co powoduje szybsze i mocniejsze reakcje na nieprawidłowe sytuacje środowiskowe.

REAKCJA NA FRUSTRACJĘ

- ✘ Frustracja to przykry stan emocjonalny, gdy jednostka usiłująca zaspokoić jakąś potrzebę, natrafia na przeszkody nie do pokonania. Skutkiem sytuacji frustracyjnej jest powstanie napięcia emocjonalnego, występującego w formie gniewu, złości. W szkole sytuacje wywołujące frustracje to m. in.
  - „niesprawiedliwa” ocena
  - presja czasowa
  - obawa przed niepowodzeniem,
  - duża ilość zadań domowych,
  - częste prace klasowe
  - lęk przed naganą
  - obawa przed złośliwymi uwagami
  - obawa przed pogorszeniem się opinii i stosunków z kolegami

INNE SYTUACJE WYWOŁUJĄCE FRUSTRACJE U DZIECI

- ✘ Gdy nastolatek jest stale upominany, krytykowany przez rodziców, nauczycieli czy rówieśników. Porównywany z innymi. Wówczas zablokowana zostaje potrzeba uznania społecznego. Ciągłe nakazy i zakazy ze strony dorosłych wywołują złość, gniew, irytację, bunt. Nieotrzymanie lub odebranie atrakcyjnej dla dziecka rzeczy, zakaz oglądania TV, zakaz wychodzenia z domu wywołują negatywne emocje, które mogą prowadzić do agresji. Sytuacja traumatyczna występująca nagle np.

AGRESJA JAKO ZACHOWANIE WYUCZONE SPOŁĘCZNIE

Nastolatek tak jak małe dziecko obserwuje rozmaite zachowania w otoczeniu i mimowolnie je naśladuje. Najczęściej negatywne zachowania są przekazywane przez: bohaterów filmów, książek, ulubionych piosenkarzy, grupę rówieśniczą, rodziców, rodzeństwo i innych krewnych. Błędy popełniane przez rodziców mogą stanowić przyczynę agresji ich dzieci: częste karanie, uleganie dziecku, niekonsekwencja, sprzeczność postaw ojca i matki.

PSYCHOLOGICZNY PORTRET AGRESORA

Młodzież agresywna: dokucza, wyśmiewa, ośmiesza, przezywa, robi sobie żarty – bijąc, popychając, kopiąc, mają potrzebę dominacji wobec innych, chcą ich sobie podporządkować, łatwo popadają w gniew, są impulsywne, sfrustrowane, nie umieją radzić sobie z trudnościami, trudno jest im stosować się do ogólnie przyjętych reguł, generalnie są nastawione „na nie”, przyjmują postawy wrogie, są zadowoleni z własnych zachowań, bez poczucia wstydu i winy, mają łatwy kontakt z otoczeniem, umieją się wybronić w trudnej sytuacji, mają na wszystko odpowiedź, są biegłe w udawaniu, dość wcześnie prezentują zachowania antyspołeczne np. kradzież, wandalizm, picie alkoholu.

PSYCHOLOGICZNY PORTRET OFIARY

- ✘ Są to najczęściej osoby z niską samooceną, niepewne, ostrożne, wrażliwe, które są przezywane i wyśmiewane, ośmieszane, nie akceptowane; z tego powodu są bardzo nieszczęśliwe i załamane. Prowadzi to do desperackiego sposobu zdobycia akceptacji agresorów, (np. kradną dla nich) strach, zamknięcie w sobie i negatywne wyobrażenie o sobie powoduje, że nie są zdolne do wyrażania swoich uczuć i dobrej komunikacji z otoczeniem, są wyizolowane i samotne mają nieoczekiwane zmiany nastroju – irytacje i nagłe wybuchy, nagle nie lubią szkoły i unikają chodzenia do niej, spóźniają się, w szkole trzymają się blisko nauczycieli i innych dorosłych, tracą zainteresowanie nauką i mają z nią kłopoty, sprawiają wrażenie niespokojnych i niepewnych siebie, często skarżą się na bóle głowy, brzucha, nie mają apetytu, mają siniaki, rany zadrapania, okaleczenia, podarte ubrania, zniszczone rzeczy osobiste, czego nie można wyjaśnić w racjonalny sposób, a co oznacza, że powstały w nich...

JAK POSTĘPOWAĆ Z DZIEĆMI, KTÓRE PRZEJAWIAJĄ ZACHOWANIA AGRESYWNE

- ✘ Stwórzmy spokojną nasyconą ciepłem i życzliwością atmosferę emocjonalną w rodzinie.
- ✘ Okazujmy nastolatkom miłość i zainteresowanie. Rozmawiajmy z nimi.
- ✘ Ustalmy jasne reguły i zasady rządzące w rodzinie i konsekwentnie ich przestrzegajmy.
- ✘ Stosujmy z rozwagą kary, gdyż kara często nie likwiduje zachowań agresywnych.
- ✘ Starajmy się być dla swoich dzieci pozytywnym wzorem do naśladowania.
- ✘ Chrońmy młodzież przed szkodliwym wpływem modeli agresywnego zachowania się.
- ✘ Uczmy ich tolerancji i poszanowania drugiego człowieka, gdyż są to wartości niezbędne do poprawnego funkcjonowania w społeczeństwie.

Opracowały:
E. Kasińska
J. Drożdziel
M. Kitka

DZIĘKUJEMY ZA UWAGĘ

✘ LITERATURA:

Babich M. Jak współpracować z rodzicami "trudnych" uczniów? WSiP Danielewska J. Agresja u dzieci - szkoła porozumienia, WSiP, Sokołowska E. Jak postępować z agresywnym uczniem, Fraszka Edukacyjna, Stein A. Kiedy dzieci są agresywne. Poradnik dla rodziców i wychowawców, Jedność,